

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

D) FABRIKER och MANUFAKTURER.

COMMERCE COLLEGI

UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR

ÅR 1861.

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. D, Fabriker och manufakturer. Kommerskollegii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1859-1912.

Täckningsår: 1858-1910.

1896 ändrades serien till Bidrag till Sveriges officiella statistik. D, Fabriker och handtverk.

Innehåller bl. a. årlig förteckning över patent åren 1858-1884. År 1885 inrättades det första svenska patentverket, Kongliga Patentbyrån, vilken övertog registrering av patent.

Föregångare:

Commerce-Collegii underdåniga berättelse om förhållandet med fabriker, manufakturer och handtverkerier i riket. – Stockholm : J. Hörberg, 1832-1858.

Täckningsår: 1830-1857

Efterföljare:

Industri / af Kommerskollegium. – Stockholm : Isaac Marcus, 1913-1970. - (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1968.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960.

S. 6: Tab. 5. Fabrikernas tillverkningsvärde 1836-1895.

S. 6: Tab. 6. Fabriksindustrin 1896-1912.

S. 7: Tab. 7. Hantverket 1896-1915.

S. 8: 12: Tab. 8: Industrin 1913-1950.

S. 14-15: Tab. 10. Antalet arbetsställen inom industrin med fördelning efter arbetarantal 1913-1950.

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

D) FABRIKER och MANUFAKTURER.

COMMERCE COLLEGI

UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR

ÅR 1861.

Innehåll

	Pag.
Inledning	1-11.
Bilagor till Commerce Collegii underdåniga berättelse angående Fabriker och Manufakturer m. m. år 1861	13-31.
Litt. A. Jemförelse-Sammandrag för åren 1860 och 1861.....	13-17.
General-Sammandrag öfver de vid Fabrikerna och Manufakturerna befintliga stolar och arbetare samt tillverkningsvärdet för åren 1860 och 1861.....	14.
Vid nedanskrifne Fabriker hafva under loppet af åren 1860 och 1861 blifvit tillverkade.....	15-17.
Litt. B. Förteckning å de Patenter, som blifvit af Commerce-Collegium utfärdade år 1861.....	18-22.
Litt. C. Sammandrag af de till Commerce-Collegium inkomne Förteckningar öfver Handverkare med deras Gesäller, Lärlingar och andre Arbetare år 1861.....	23-26.
Litt. D. Sammandrag af de till Commerce-Collegium inkomne Förteckningar öfver den Bevillning, hvartill Fabrikanter och Manufakturister samt Handverkare i Städerna och Köpingarne blifvit taxerade år 1861.....	27-28.
Litt. E. Sammandrag af de till Commerce-Collegium inkomne Förteckningar öfver den Bevillning, hvartill Fabrikanter, Manufakturister, Handverkare och Gerningsmän på landet blifvit taxerade år 1861.....	29.
Litt. F. Sammandrag af de till Commerce-Collegium inkomne uppgifter för år 1861 å sådane personer, som, enligt 12 och 26 §§ af Kongl. Fabriks- och Handtverks-Ordningen, såsom försörjningsmedel med egna händer till afsalu åstadkomma handtverks-arbeten i Städer och Köpingar.....	30.
Litt. G. Sammandrag af de till Commerce-Collegium inkomne uppgifter för år 1861 å sådane personer, som, enligt 12 och 26 §§ af Kongl. Fabriks- och Handtverks-Ordningen, såsom försörjningsmedel med egna händer till afsalu åstadkomma handtverksarbeten på Landet.....	31.

STORMÄKTIGSTE, ALLERNÅDIGSTE KONUNG!

På grund af de från Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i rikets län samt öfrige vederbörande till Commerce-Collegium inkomne statistiske uppgifter rörande Fabrikerne och Manufakturerna samt Husslöjderne och Handtverkerierne för år 1861, får Collegium, till åttlydnad af föreskriften i gällande instruktion, härmed afgifva underdånig berättelse angående förhållandet med ifrågavarande näringar under berörda år.

Hvad först beträffar *Fabrikerne* och *Manufakturerna* har Collegium, för beredande såväl af en allmän öfversigt af dessa näringars ställning under det år denna berättelse omfattar, som af en jämförelse emellan dåvarande förhållanden och dem, hvilka under det nästföregångna året 1860 egde rum, låtit upprätta underdånigst bifogade sammandrag litt. A, upptagande för hvardera af åren 1860 och 1861 antalet af fabriker samt den dervid sysselsatta arbetare-personal, tillverkningarnes värde, äfvensom kvantiteterna och slagen af de hufvudsakligaste fabriksvarorna; och får Collegium, i likhet med hvad i förut afgifna årsberättelser iakttagits, särskildt i underdånighet redogöra för de, med hänsigt till kvantiteten och värdet, mest betydande fabriks-handteringarne.

1:o **Klädesfabrikerna.** Vid dessa verk, 105 till antalet med 844 stolar och 3,161 arbetare, tillverkades nästlidna år 1,923,508 fot egentligt kläde, 955,040 fot diverse andra ylleväfnader såsom doffel och drap, korderoy, kasimir och satin, casinette m. m. samt 11,701 stycken shawlar, dukar och filter, alltsammans upptaget i värde till 10,173,294 R:dr.

Klädesfabrikernes tillverkning, jämförd med de 4 nästföregående årens, utgjorde:

	år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
Kläde och andra ylleväfnader..... fot	3,205,308.	2,170,338.	2,256,118.	2,775,815.	2,878,548.
Shawlar, filter m. m. stycken	3,205.	4,144.	4,559.	5,879.	11,701.

I Norrköping voro sistlidna år 87 klädesfabriker i gång med 678 stolar och 2,514 arbetare; och bestod tillverkningen af 1,652,697 fot egentligt kläde, 463,378 fot doffel och drap, 224,519 fot korderoy, 137,829 fot kasimir och satin samt 21,649 fot ratin, eller tillsammans 2,500,072 fot ylleväfnad, uppskattad till ett sammanräknadt värde af 9,108,600 R:dr, hvilket med 1,170,791 R:dr öfverskjuter tillverkningsvärdet för nästföregångna året. Följande idkare i berörda stad åstadkommo de betydligaste tillverkningarne, nämligen Drags Aktie-bolag för ett värde af 1,268,675 R:dr, Smedjeholmens Aktie-bolag för 1,046,389 R:dr, Fabriksidkaren H. Wahren för 343,872 R:dr, Korderoy-fabriks-Aktie-bolaget för 322,792 R:dr samt Fabriksidkarne C. Th. Hoffman för 295,519 R:dr, C. O. Nyborg för 267,744 R:dr och Titus Lundmark för 232,298 R:dr.

Öfrige sex städer, i hvilka klädesfabriker år 1861 voro i verksamhet, lemnade en sammanräknad tillverkning af 235,443 fot kläde och andra ylleväfnader samt 11,301 stycken filter, shawlar och dukar, hvaraf vid Wallbergs Aktie-bolags fabrik i Halmstad 96,875 fot till största delen groft kläde och s. k. casinette; vid J. Wahlqvists fabrik i Wexiö 76,688 fot, mestadels groft, kläde och 1,571 stycken filter; samt vid Ph. Behrlings, S. Elliot & Comp:s och K. J. Stenströms fabriker i Stockholm 43,316 fot, hufvudsakligen kläde, doffel och drap, äfvensom 9,306 stycken filter, shawlar och dukar.

Vid 10 å särskilda orter på landet anlagda klädesfabriker tillverkades sistlidna år sammanlagdt 143,033 fot ylleväfnad, hufvudsakligen kläde, samt 400 stycken filter, af hvilken förstnämnda tillverkning 83,121 fot åstadkommas vid Åhleströms fabrik nära Södertelge.

Tillverkningen vid de för *hel-* och *halfylleväfnad* särskildt inrättade fabriker, 8 till antalet, uppgick år 1861 till 3,594,746 fot mestadels halfylletyg samt 57,341 stycken dukar och shawlar, till ett sammanlagdt värde af 1,902,822 R:dr; och lemnade Carlsviks Aktie-bolags fabrik å Kungsholmen här i staden samt C. F. Lundströms i Jönköping de betydligaste kvantiteterna af ifrågavarande slags väfnader, uppgifne i värde vid förstnämnda fabrik till 747,802 R:dr och vid den sednares till 503,362 R:dr.

Etoffs-tillverkning idkades nästlidna år endast vid tvänne fabriker i Stockholm och bestod af 77,866 fot flaggduk och flanell, till ett uppgifvet värde af 20,782 R:dr.

Införseln af *hel-* och *halfylleväfnader* har, enligt Tullspecialerne, uppgått till följande värden, nämligen:

	år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
Alngods	R:dr 3,653,287.	2,208,027.	3,913,732.	3,747,968.	4,117,206.
Dukar	» 619,962.				

Af ylleväfnader utfördes år 1861 för ett värde af 36,142 R:dr.

Ull, alla slag, infördes till nedannämnda belopp, nämligen:

	år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
	¤ 2,104,669.	1,082,242.	2,011,599.	2,548,205.	3,187,106.

och utfördes af samma vara 2,644 æ.

Af ull- och kamelgarn infördes nästlidna år 351,685 æ.

2:o **Bomulls- och Linneväfnadsfabrikerna**, 25 till antalet, sysselsatte, vid 2,469 stolar, 1,842 arbetare. Tillverkningen, bestående af bomullslärf, shirting, cambric, callico, domestics, moleskin m. m. samt bomullsdukar och shawlar, utgjorde:

	år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
Alngods fot	24,932,062.	24,755,189.	30,427,856.	32,452,070.	38,892,355.
Dukar och shawlar st.	108,419.	65,858.	82,659.	14,629.	32,506.

Sammanlagda tillverkningsvärdet för sistlidna år är uppgifvet till 5,525,842 R.dr. och åstadkoms äfven nämnda år den betydligaste tillverkningen vid Norrköpings Bomullsväveri Aktie-bolags fabrik, uppgående till 8,592,958 fot diverse bomullsväfnader. Dernäst var tillverkningen störst, till quantitet vid Strömsbro väveri vid Gefle och till värde vid Rydboholms i Marks härad af Elfsborgs län belägna, Fabriksidkaren Sven Eriksson tillhöriga, mekaniska väveri.

Fabriksväfnad af endast linne tillverkades vid Almedahls mekaniska väveri vid Götheborg och uppgick till 497,322 fot samt 9,763 stycken.

Af hvita, färgade och tryckta bomullsväfnader samt dukar och shawlar m. m. infördes för följande värden, nämligen:

	år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
Alngods R:dr	2,042,932.	1,729,785.	3,248,822.	3,334,507.	3,351,742.
Stycken »	343,042.				

Bomullsväfnader, blandade med lin eller hampa, inkommo sistlidna år för ett värde af 125,482 R.dr. Utförsel af bomullsväfnader verkställdes för 66,579 R.dr.

Värdet af de från utrikes ort införda linne- och hamp-väfnader utaf åtskilliga slag utgjorde:

	år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
R:dr	174,538.	371,745.	302,739.	464,715.	478,720.

Af hvitt bomullsgarn infördes:

	år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
æ	1,830,965.	961,101.	950,681.	857,517.	875,096.

hvarförutan sistnämnda år inkommo 238,630 æ färgadt bomullsgarn, deraf 56,197 æ s. k. turkiskt rödt.

Lin-införseln nästlidna år utgjorde 2,759 centner.

3:o **Mekaniska Bomulls-Spinnerierna**. Vid dessa inrättningar, 20 till antalet, deraf 7 i städer, hade sistlidna år 166,804 spindlar varit i gång och 4,074 arbetare sysselsatts. Tillverkningen af garn uppgick till:

	år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
æ	12,794,637.	9,492,414.	12,072,693.	14,711,345.	14,801,024.

hvilken sistnämnda tillverknings-quantitet, enligt meddelade uppgifter, utgjorts af följande garnsorter, nämligen:

3,363,370 æ af N:o 2 till och med N:o 10.

10,325,602 æ af N:o 12 till och med N:o 20.

644,486 æ af N:o 22 till och med N:o 30.

467,566 æ af N:o 32 till och med N:o 40.

Värdet af denna tillverkning är uppgifvet till 13,345,157 R.dr. Nedannämnda spinnerier hade år 1861 de största tillverkningarna, nämligen Rosenlunds och Gammelstadens i Götheborg, Strömsbro vid Gefle, Holmens

Aktie-bolags i Norrköping, Bergs Aktie-bolags i samma stad samt Rydahls Aktie-bolags i Elfsborgs län, uppgående vid förstnämnda spinneri, med 20,440 spindlar, till 1,791,390 R:dr och vid sistnämnda bolags, med 16,248 spindlar, till 1,093,863 R:dr .

Vid Almedahls mekaniska linspinneri vid Götheborg tillverkades nästlidna år 252,724 R:dr linnegarn och linnetråd, i värde upptagne till 273,408 R:dr .

Införseln af bomull utgjorde:

år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
R:dr 12,061,500.	9,953,063.	15,169,452.	19,226,177.	18,145,567.

af hvilken sistnämnda införselskvantitet likväl 1,569,774 R:dr reexporterats.

Nästlidna år utfördes 44,477 R:dr hvitt och 1,150 R:dr färgadt bomullsgarn.

4:o **Segel- och Tältduksfabrikerna**, hvilka sistlidna år voro 6 till antalet med 658 arbetare, hade samma år en tillverkning af 1,305,440 fot segel- och tältduk, deraf 210,241 fot af bomullsgarn, äfvensom 153,900 fot buldan och pressenning samt 8,966 fot kojduk, upptaget till ett sammanräknadt värde af 507,790 R:dr . Dessa fabrikers väfnadstillverkning var:

år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
fot 1,451,040.	1,461,353.	1,432,689.	1,500,852.	1,468,306.

Jonsereds fabrik nära Götheborg hade jemväl sistlidna år den största tillverkningen, uppgående till 1,081,333 fot segel- och tältduk, buldan m. m.

Värdet af de från utrikes ort införde segel- och tältduks-väfnader, uppgifvet för år 1860 till 75,072 R:dr , utgjorde nästlidna år 105,097 R:dr . Utförsel af segelduk verkställdes sistnämnda år för 1,361 R:dr .

Af hampa infördes nedanstående kvantiteter, nämligen:

år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
Centner 46,332.	25,660	49,608.	40,869.	40,236.

5:o **Sidenfabrikerna**, 5 till antalet och alla i Stockholm, sysselsatte sistlidna år, vid 244 stolar, 463 arbetare, och är årets tillverkning, bestående af hel- och halfsidenväfnader af olika slag samt dukar och shawlar m. m., uppskattad till ett värde af 936,299 R:dr . Häri hade följande fabriksidkare största andelen, nämligen: Casparsson & Schmidt för 269,104 R:dr , L. Meyerson för 207,914 R:dr och K. A. Almgren för 193,968 R:dr .

Sidenfabrikernas tillverkningar, beräknade i kvantitet, uppgingo till:

år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
Fot 220,220.	156,994.	220,276.	220,530.	227,412.
St. 161,769.	94,713.	137,257.	153,296.	160,578.

Införseln af färgadt och ofärgadt silke besteg sig till följande värden:

år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
R:dr 359,443.	410,721.	509,503.	836,612.	917,458.

samt af hel- och halfsidenväfnader:

år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
R:dr 999,237.	765,274.	1,470,619.	1,410,200.	1,581,260.

Sidenvaror utfördes nästlidna år för ett värde af 2,587 R:dr .

6:o **Bandfabrikerna** voro sistlidna år 10 till antalet, deraf 8 i Stockholm. Sammanlagda tillverkningen af siden-, bomulls- och yllebånd är uppgifven i värde till:

år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
R:dr 77,305.	64,084.	55,986.	93,733.	103,078.

Bolaget Engström & Comp. vid Munkedal i Götheborgs och Bohus län samt Fabriksidkarne i Stockholm C. W. Fagerlin och K. A. Almgren hade jemväl nästlidna år de största tillverkningarne.

Band af siden, sammet, bomull och ylle infördes för:

år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
R:dr 494,160.	329,290.	587,419.	623,478.	591,335.

Utförsel af band sistlidna år egde rum för ett värde af endast 1,739 R:dr.

7:o **Strumpfabrikerna**, som år 1861 voro 15, sysselsatte 972 arbetare; och är dessa fabrikers tillverkning, bestående hufvudsakligen af strumpor, skjortor, kalsonger, tröjor, halsdukar, mössor m. m. dels af bomull och dels af ylle, uppgifven till följande värden, nämligen:

år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
R:dr 447,210.	409,267.	487,532.	611,421.	631,143.

Fabriksidkarne G. Wiechel i Norrköping, J. Söderberg i Stockholm och L. P. Kruse i Malmö hade sistförflutna år de betydligaste tillverkningarne, upptagne i värde hos den förstnämnde till 289,552 R:dr och hos den sistnämnde till 77,808 R:dr.

Införseln af strumpor uppgick i värde till:

år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
R:dr 520,444.	240,014.	492,352.	552,660.	659,917.

8:o **Kattunstryckerierna**. Tillverkningen, vid 12 dylika inrättningar, af diverse slags tryckta tyger samt dukar och shawlar uppgick sistlidna år till ett sammanräknadt värde af 90,731 R:dr. Jemförd med de 4 nästföregående åren, visar denna tillverkning, i afseende på qvantiteten, följande förhållande, nämligen:

år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
Fot 904,950.	421,109.	1,329,026.	1,489,840.	678,234.
St. 125,220.	5,536.	37,560.	71,760.	25,560.

Fabriksidkaren J. P. Wahlgren i Götheborg hade sistnämnda år den betydligaste tillverkningen.

9:o **Färgerierna**s antal nästlidna år var 479; och har beloppet af erlagd färgerilön utgjort:

år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
R:dr 1,250,299.	1,095,023.	1,324,007.	1,587,171.	1,629,483.

Almedahls färgeri vid Götheborg och Erik Anderssons i Bastarås inom Marks härad af Elfsborgs län hade jemväl år 1861 den största verksamheten; uppgående färgerilönen å förstnämnda ställe till 102,349 R:dr och å det sistnämnda till 52,378 R:dr.

10:o **Sockerraffineringsverken**, af hvilka 11 sistlidna år voro i gång, deraf 2 på landet, hafva under de sednast förflutna fem åren lemnat följande tillverkning af dels socker utaf flera slag dels sirup, nämligen:

år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
Socker ₤ 24,697,846.	20,849,201.	22,280,938.	25,317,997.	26,877,758.
Sirup » 5,934,226.	6,399,352.	5,369,086.	6,173,523.	6,870,077.

Värdet af 1861 års tillverkning uppgick till 12,576,786 R:dr; och bereddes samma år de betydligaste qvantiteterna socker och sirup vid D. Carnegie & Comp:s sockerbruk vid Götheborg, Tanto bolags i Stockholm, Rosendahls Aktie-bolags i Mölndahl nära Götheborg, Landskrona bolags samt W. A. Freundts i Stockholm, uppgående vid det förstnämnda till 8,448,802 ₤ och vid den sistnämndes till 3,492,695 ₤ socker och sirup. Vid de i Stockholm befintliga 5 sockerbruk tillverkades sammanlagdt 9,862,467 ₤ socker och 2,678,325 ₤ sirup.

Införseln af rått socker utgjorde:

år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
₤ 35,069,203.	29,188,242.	32,697,507.	35,707,246.	40,475,377.

och af raffineradt, såsom topp-, kandi- och kak-socker m. m.

år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
₤ 2,068,033.	461,601.	3,010,696.	3,671,166.	2,394,862.

Af inom riket beredt toppsocker och sirup utfördes nästlidna år 38,303 ₤.

11:o **Tobaks- och Snus-fabrikerna** voro sistlidna år 101 stycken, vid hvilka 2,059 arbetare användes, och bereddes der åtskilliga slags rök- och tuggtobak samt snus till ett sammanräknadt värde af 5,023,855 R:dr. Fabriksidkarne W. Hellgren & Comp. i Stockholm, F. H. Kockum i Malmö, Prytz & Wienchen i Götheborg samt J. F. Ljunglöf i Stockholm åstadkommo äfven år 1861 de största tillverkningarne, med värden emellan 415,000 och 367,000 R:dr.

Samtliga tobaksfabrikernas tillverkning utgjorde:

	år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
Tobak	☉ 2,633,979.	1,907,369.	2,314,760.	2,617,094.	2,842,280.
Snus	» 3,859,330.	3,639,394.	4,112,159.	4,008,315.	4,283,656.

Af *tobaksblad* och *stjolk* infördes:

	år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
	☉ 4,438,418.	4,603,650.	4,400,004.	5,670,965.	8,020,882.

samt af *karfvad* och *spunnen* tobak, *cigarrer* och *snus*:

	år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
	☉ 51,177.	45,742.	60,514.	64,071.	68,339.

Utförseln af inom riket åstadkomna tobaksfabrikater besteg sig sistförflutna år till 4,375 ☉.

12:o **Läderfabrikerna**, 626 till antalet, deraf 410 på landet, med 2,093 arbetare, lemnade nästlidna år en tillverkning af sul- och smorläder samt beredda skinn till ett uppgifvet värde af 4,110,085 R:dr.

Tillverknings-beloppet i kvantitet utgjorde:

	år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
	☉ 2,644,445.	2,735,639.	2,850,714.	3,146,081.	3,400,990.
St.	339,652.	366,527.	366,180.	379,168.	406,100.

Fabriksidkarne A. W. Lundin och O. Kullman i Stockholm, O. Wallgren och A. Westblad i Örebro samt J. E. Lindes sterbhus i Gefle beredde sistlidna år de betydligaste kvantiteterna läder och skinn, uppgående hos den förstnämnde till 226,492 ☉ läder och 4,224 stycken skinn samt vid sistnämnda fabrik till 102,900 ☉ läder och 3,425 stycken skinn. Sammanlagda tillverkningen vid 11 läderfabriker i Stockholm utgjorde 710,999 ☉ läder och 18,387 stycken skinn, vid 10 fabriker i Örebro 357,906 ☉ läder och 13,100 stycken skinn, samt vid 5 fabriker i Gefle 237,831 ☉ läder och 5,695 stycken skinn.

Införseln af *oberedda hudar* och *skinn* uppgick till:

	år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
	☉ 2,708,412.	3,268,286.	4,478,900.	6,535,200.	6,335,100.

samt af *beredt läder* och *skinn*:

	år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
	☉ 58,921.	49,440.	85,501.	283,974.	400,924.

Af inrikes beredt läder och skinn utfördes sistlidna år 25,016 ☉.

13:o **Fabrikerna för åstadkommande af glas.** Vid dessa fabriker, 22 till antalet och alla å landet, tillverkades år 1861 taffel- och annat fönsterglas till ett uppgifvet värde af 756,061 R:dr samt diverse glaskärl, värderade till 798,322 R:dr. Följande glasbruk hade berörda år de betydligaste tillverkningarne, nämligen: Kosta i Kronobergs län för ett värde af 151,000 R:dr, Reymyre i Östergöthlands län för 150,223 R:dr, Eda i Wermlands län för 140,453 R:dr och Bromö i Skaraborgs län för 109,742 R:dr.

Värdet af samtliga glasbrukens tillverkningar utgjorde:

	år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
R:dr	1,305,571.	1,371,928.	1,456,899.	1,515,016.	1,554,383.

Glasvaror af åtskilliga slag infördes till nedannämnda värden:

år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
R:dr 525,612.	562,351.	714,158.	677,053.	700,926.

och utfördes sistnämnda år glasvaror för ett uppgifvet värde af 12,885 R:dr.

14:o **Fabrikerna för åstadkommande af papper.** Tillverkningen år 1861 vid 87 dylika fabriker, deraf 85 på landet, uppgick till 229,577 ris, 5,735,200 α , 8,612 rullar och 1,821 bundtar af flerahanda slag samt 7,484,945 stycken, deraf största delen utgjordes af vid Rikets Ständers pappersbruk förfärdigade blanketter till sedlar, stämpelpapper, m. m. Värdet å pappersbrukens samtliga tillverkningar under de fem sednaste åren var följande:

år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
R:dr 1,946,349.	2,187,250.	2,540,454.	3,066,145.	3,081,812.

De pappersbruk, som sistlidna år lemnade de betydligaste tillverkningarna, voro Korndahls i Mölndahl nära Götheborg, Klippans i Christianstads län, Nyqvarns i Stockholms län samt Holmens bruk i Norrköping; och uppgick tillverkningsvärdet vid det förstnämnda till 950,276 R:dr och vid det sistnämnda till 200,204 R:dr.

Införseln af papper utaf åtskilliga slag uppgick i värde till:

år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
R:dr 106,482.	142,074.	188,922.	199,802.	220,473.

och utförseln af inrikes beredt papper till:

år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
R:dr 112,417.	31,674.	51,342.	73,972.	69,909.

Lump till pappersberedning infördes år 1861 för ett värde af 8,326 R:dr, och utfördes deraf för 77,317 R:dr.

15:o **Oljeslagerierna.** Sistlidna år verkställdes pressning och raffinering af olja vid 45 fabriker, deraf 41 på landet. Tillverkningen, bestående hufvudsakligen af lin- och rofolja samt efter pressningen erhållna oljekakor, har under nedannämnda år utgjort:

	år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
Olja..... Kannor	441,745.	481,385.	460,443.	458,089.	530,093.
Oljekakor Centner	46,808.	53,670.	47,879.	48,924.	57,961.

De betydligaste kvantiteterna olja bereddtes år 1861 vid Fabriksidkaren M. E. Delbancos tvänne oljeslagerier i Mölndahl vid Götheborg och numera afidne Grosshandlanden G. Sommeli oljeslageri i Stockholm, nämligen 175,000 kannor hos den förre och 86,320 kannor hos den sednare.

Olja af flera slag infördes till följande kvantiteter, nämligen:

år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
α 3,905,569.	2,906,008.	4,708,206.	4,578,456.	5,222,561.

och Frö, alla slag, för

R:dr 553,134.	416,168.	479,187.	436,147.	845,556.
---------------	----------	----------	----------	----------

Utförseln af Olja uppgick till:

år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
α 1,230.	2,020.	3,386.	1,352.	5,478.

af Oljekakor till ett värde af:

R:dr 66,019.	308,730.	120,635.	139,585.	124,120.
--------------	----------	----------	----------	----------

och af Frö till värde af:

R:dr 106,017.	167,953.	159,031.	86,594.	168,790.
---------------	----------	----------	---------	----------

16:o **Fabrikerna för tillverkning af Porcellaine.** Vid de tvänne här i riket befintliga inrättningar af detta slag, Rörstrands fabrik i Stockholm och Gustafsbergs å Wermdön, uppgick tillverkningen nästlidna år, vid den förra till ett värde af 433,268 R:dr och vid den sednare till 401,273 R:dr.

Sammanlagda värdet af de vid ofvannämnda tvänne fabriker åstadkomna tillverkningar hafva under sednast förflyttna fem år utgjort:

	år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
R:dr	874,879.	749,453.	826,955.	885,074.	834,541.

Införseln af porcellaine uppgick till följande kvantiteter, nämligen:

	år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
⌘	193,619.	134,540.	272,455.	334,835.	338,990.

och utfördes deraf sistberörda år endast 1,525 ⌘.

17:o **Såpsjuderiernas** tillverkning vid 10 sådana inrättningar uppgick sistlidna år till 3,903,120 ⌘ såpa, hvaraf vid Grosshandlanden L. Monténs fabrik i Stockholm åstadkommos 930,000 ⌘.

Tillverkningsvärdet är uppgifvet till:

	år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
R:dr	647,964.	658,631.	604,166.	671,771.	671,549.

Sistnämnda år infördes 1,484 ⌘ såpa, hvaremot 2,730 ⌘ samma år utfördes.

18:o **Stearinljus-fabrikerna.** Vid 3:ne dylika i Stockholm befintliga fabriker har tillverkningen utgjort:

	år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
⌘	434,000.	375,000.	530,000.	677,000.	567,000.

Jemväl nästlidna år hade Fabriksidkaren J. Michaelsson den betydligaste tillverkningen, uppgifven till 300,000 ⌘.

År 1861 infördes 160,273 ⌘ stearin- och margarinljus. Utförseln af stearinljus besteg sig samma år till 2,200 ⌘.

19:o **Mekaniska verkstäderna** voro sistlidna år 74 till antalet, deraf 7 på landet. Tillverkningen, bestående af jernångfartyg, ångmaskiner, ångpannor, jernvägs-, samt gas- och vattenlednings-materiel, finare och gröfre gjutgoods, reparations- m. fl. arbeten af mångfaldig art, har under sednast förflyttna fem åren uppgått till följande värden, nämligen:

	år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
R:dr	3,311,308.	2,901,160.	3,256,386.	3,580,355.	3,824,723.

hvarförutan, enligt hvad Collegium särskildt inhemtat, tillverkningen vid Motala mekaniska verkstad år 1861 bestigit sig till ett värde af 1,125,870 R:dr. De öfriga mekaniska verkstäder, som nästlidna år hade de största tillverkningarne, voro Nyköpings verkstad, J. & C. G. Bolinders samt Bergsunds i Stockholm och Alex. Keiller & Comp:s i Götheborg, uppgående tillverkningsvärdet vid förstnämnda verkstad till 495,129 R:dr och vid sistnämnda bolags till 386,103 R:dr.

Införseln af nedannämnde effekter har uppgått till följande värden, nämligen:

	år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
Gjutgoods, finare och gröfre..... R:dr	73,753.	51,322.	699,900.	168,153.	167,761.
Jernvägsskenor	» 965,512.	1,144,093.	508,842.	43,941.	1,096,438.
Jernvägeffekter	» ———	239,390.	399,411.	1,072,050.	469,243.
Ångmaskiner och ångpannor.....	» 115,732.	35,545.	77,195.	113,101.	54,937.
Redskap och maskinerier, ej specificerade	» 1,401,096.	667,061.	1,193,332.	1,135,899.	1,500,601.

hvaremot utförts:

	år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
Gjutgods, finare och gröfre, för ett värde af R:dr	34,158.	70,206.	2,273.	6,638.	29,468.
Ångmaskiner och ångpannor, dito..... »	3,000.	—	126,080.	148,000.	146,507.
Redskap och maskinerier, ej specificerade, dito »	29,797.	80,380.	224,945.	38,465.	83,770.

20:o **Porterfabrikation** bedrefs år 1861 vid tvänne bryggerier, det ena i Götheborg och tillhörigt Fabriks-bolaget D. Carnegie & Comp. samt det andra vid Cathrineberg nära hufvudstaden, hvilket eges af ett Aktie-bolag. Värdet af porter-tillverkningen har under nedannämnda år utgjort:

	år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
R:dr	776,535.	625,818.	499,286.	579,590.	470,998.

af hvilken sistnämnda summa 370,998 R:dr belöpte sig på först omnämnda bryggeri.

Införseln af porter och andra ölsorter utgjorde:

	år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
Kannor	55,513.	26,631.	32,562.	31,490.	19,613.

Af sådana drycker utfördes sistlidna år endast 827 kannor.

Vid alla öfriga inhemska fabriks- och manufaktur-inrättningar af flerahanda slag, hvilka icke blifvit här specifikt upptagne, hafva tillverkningarna år 1861 uppgått till ett sammanräknadt värde af 4,708,552 R:dr, och utgjorde antalet af dessa inrättningar 936 stycken, vid hvilka 5,531 arbetare varit begagnade; hvarjemte med idkandet hufvudsakligen af jern- och metall-manufaktur i Eskilstuna fristad 171 mästare och qvinnor, som drifva verkstad, samt 915 mantalsskrifne arbetare eller tillsammans 1,086 personer varit sistlidna år der sysselsatte.

Af här ofvan meddelade uppgifter och det sammandrag, som innefattas i underdånigst bilagda tabell litt. A., inhemtas, att antalet af fabriker och manufakturer i riket år 1861 uppgått till 2,604, för hvilkas drifvande 32,371 arbetare varit sysselsatte; att de vid väfveri-fabrikerne begagnade stolar utgjort 4,885 stycken, samt att, oberäknadt det för Motala mekaniska verkstad upptagna tillverkningsvärde, 1,125,870 R:dr, fabriks- och manufaktur-tillverkningarnes sammanräknade värde sistlidna år utgjort 73,480,987 R:dr, eller det högsta belopp, som hittills under något år förekommit.

Jemfördt med de fyra nästföregående åren, visar sig förhållandet i omnämnda hänseenden sålunda:

	år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
Fabriker och manufaktur-verkstäder Antal	2,394.	2,463.	2,478.	2,509.	2,604.
Stolar..... »	4,291.	3,758.	4,217.	4,606.	4,885.
Arbetare..... »	27,433.	25,808.	29,314.	30,757.	32,371.
Tillverkningsvärde R:dr	64,621,038.	52,709,541.	59,024,303.	67,988,020.	73,480,987.

Uti den tillökning i tillverkningsvärde, som sålunda under år 1861, jemfördt med nästföregående året, egt rum, hafva bomulls- och linneväfnadsfabrikerne, klädes- och andra ylleväfnads-fabriker, tobaks- och snusfabrikerne, bomullsspinnerierna, mekaniska verkstäderna, sockerraffineringsverken samt oljeslagerierna haft största andelen.

Under sistförflutna år har fabriksindustrien nått den högsta utvecklingen inom Götheborgs stad samt Götheborgs och Bohus län, Norrköping med Östergöthlands län, Stockholms stad och län samt Elfsborgs län; och utgör värdet af de åstadkomna fabrikstillverkningarna, i Götheborgs stad med länet 24 procent, i Norrköping med Östergöthlands län 23 procent, i Stockholms stad och län 21 procent samt i Elfsborgs län 7 procent af fabriks- och manufaktur-tillverkningarnes sammanlagda värde ifrågavarande år.

Öfver de af Collegium under loppet af år 1861 utfärdade patenter bifogas i underdånighet en förteckning litt. B.

De under litt. D. och E. härjemte bilagda sammandrag utvisa den bevillning till Eders Kongl. Majt och Kronan, som fabriks- och manufaktur-idkarne, särskildt i städerna och köpingarne och särskildt på landet, i och för deras rörelse år 1861 påförts. Sammanlagda beloppet af sådan bevillning utgjorde:

	år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
R:dr	65,845.	66,179.	63,442.	65,573.	77,653.

Hvad dernäst beträffar *husslöjderna* och deribland först väfverinäringen, har af de från Tullkamrarne i Borås och Ulricehamn inkomne uppgifter å mängden af de inom Elfsborgs län tillverkade och afstämplade samt till andra orter förpassade husväfnader inhemtats, att denna tillverkning utgjort:

	år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
af bomullstyger..... fot	23,270,120.	18,136,784.	22,100,610.	22,147,290.	23,811,320.
» linneväfnader	» 840,554.	619,848.	706,318.	647,382.	599,224.
» ylleväfnader	» 930,952.	587,738.	567,566.	605,520.	632,018.
Tillsammans fot	25,041,626.	19,344,370.	23,374,494.	23,400,192.	25,042,562.
samt af bomullsdukar..... stycken	1,338,324.	1,356,252.	1,331,856.	1,501,764.	1,685,772.

Rörande husväfnadsslöjden inom rikets öfriga län får Collegium, i likhet med hvad uti förut afgifna årsberättelser egt rum, här upptaga de väfnadsquantiteter, som enligt inkomna uppgifter kunna antagas hafva blifvit utöfver orternas egna behof till andra orter afyttrade, såväl särskildt i de län, der väfnadsslöjden inom vissa trakter utgör en hufvudsaklig binäring, såsom Gefleborgs, Wester-Norrlands och Hallands län, som i sammanräknadt belopp för öfriga län, der denna näring mindre allmänt idkas.

Nämnda väfnadstillverkningar hafva uppgifvits sålunda:

	år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
Gefleborgs län, gröfre linneväfnad..... fot	3,092,000.	2,733,000.	2,960,000.	3,127,500.	3,109,400.
Wester-Norrlands d:o, gröfre och finare lärft »	800,000.	914,000.	1,021,000.	957,000.	1,000,000.
Hallands d:o, ylle- och linneväfnader..... »	558,000.	539,000.	450,000.	500,000.	525,000.

samt i Södermanlands, Östergöthlands, Jönköpings, Skaraborgs, Kronobergs, Christianstads och Gottlands län, väfnader af flerahanda slag, sammanräknade:

	år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
fot	786,000.	834,400.	705,000.	565,000.	552,300.

För den i Wester-Norrlands län år 1860 åstadkomna tillverkning af finare lärftväfnader hafva sistförflutna år blifvit af dertill anvisade allmänna medel utbetalde premier till ett belopp af 2,871 R:dr 45 öre, som med 3 R:dr 17 öre öfverstiger hvad nästföregående år för berörda ändamål utgick.

Bland öfriga husslöjder uppgifvas för sistlidna år hufvudsakligen sådane, som i Collegii föregående årsberättelser upptagits och hvilka å de orter, der de under en längre tidrymd idkats, fortfarande utgöra föremål för allmogens sysselsättning, nämligen diverse smiden, såsom liar, saxar, lås, spik, nubbs och hästsöm; väggur, snus- och tobaksdosor, åkdon, åker- och körredskap, tröskverk, möbler, spinnrockar, väfstolar och väfskedar, kardor, laggkärl, slipstenar, tälgstens-arbeten, garn, tråd, mössor, vantar, strumpor, tröjor, mattor, täcken, korg- och hår-arbeten, halmhattar, skodon m. m.

I afseende på *handtverkerierna* får Collegium meddela de upplysningar, som inhemtats af de utaf vederbörande embetsmyndigheter, i enlighet med fastställda formulär, upprättade och till Collegium insända förteckningar å antalet af handtverkare i städerna och köpingarne samt handtverkare och gerningsmän på landet, jemte deras gesäller, lärlingar och öfrige arbetare, äfvensom å den bevillning till Eders Kongl. Majt och Kronan, som blifvit omförmälde idkare i och för deras rörelse påförd; varande sammandrag af berörda förteckningar för nästlidna år under litt. C. D. och E. härjemte underdånigst bifogade.

Förhållandet i ofvannämnda hänseenden har under sednast förflutna fem år varit följande:

I städerna och köpingarne:

	år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
Handtverksmästare och handtverksidkande qvinnor: antal	7,844.	7,776.	7,836.	7,703.	7,783.
Deras Gesäller..... »	8,074.	7,656.	7,480.	7,321.	7,505.
Lärlingar	7,819.	8,134.	8,134.	8,264.	8,166.
Andre arbetare	1,999.	2,531.	2,431.	2,805.	3,055.
	25,736.	26,097.	25,881.	26,093.	26,509.

På landet:

	år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
Män och qvinnor, som drifva handtverksverkstäder: antal	2,405.	2,304.	2,829.	3,085.	3,174.
Deras Gesäller..... »	496.	466.	552.	584.	539.
Lärlingar	687.	746.	758.	838.	751.
Andre arbetare	510.	486.	604.	684.	675.
	4,098.	4,002.	4,743.	5,191.	5,139.

s. k. Gerningsmän	»	11,284.	12,364.	13,590.	14,135.	15,026.
Deras biträden eller arbetare..... »	»	5,162.	5,064.	4,799.	4,706.	5,338.
		16,446.	17,428.	18,389.	18,841.	20,364.

För handtverksrörelse erlagd bevillning:

	år 1857.	1858.	1859.	1860.	1861.
Af handtverkare i städerna och köpingarne..... R:dr	85,230.	81,899.	112,146.	112,147.	118,871.
Af dem, som å landet drifva handtverksverkstäder »	5,392.	5,249.	6,695.	7,051.	6,941.
Af Gerningsmän..... »	14,662.	14,897.	17,673.	18,517.	18,910.

Collegium får slutligen i underdånighet öfverlemna sammandrag under litt. F. och G. öfver de från Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länen samt Magistraterna i städerna inkomne uppgifter å antalet år 1861 af de personer å landet och i städerna, som med behörigt tillstånd, enligt 12 och 26 §§ af 1846 års Kongl. Fabriks- och Handtverks-Ordning, såsom försörjningsmedel med egna händer till afsalu åstadkommit handtverks-arbeten och andra tillverkningar, af hvilka sammandrag inhemtas, att antalet af förenämnde personer i rikets städer och köpingar uppgifvits till 5,225 af man- och 1,334 af qvinno-könet, eller tillsammans 6,559, och å landet till 851 personer.

Af slöjdvaror, i Tulltaxan ej specificerade, har sistlidna år utförts för ett värde af 4,778 R:dr.

Collegium framhärdar med djupaste vördnad,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!
Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåter
F. ÅKERMAN.

G. HEGARDT.

L. S.
W. Silfversparre.

Stockholm den 21 November 1862.

Litt. A.

Jemförelse-Sammandrag

för åren 1860 och 1861.

General-Sammmandrag öfver de vid Fabrikerna och Manufakturerna befintlige stolar och arbetare samt tillverkningsvärdet under nedanskrifna år.

	År 1860.				År 1861.			
	Fabriker.	Stolar.	Arbetare.	Tillverkningsvärde. Rdr Rmt.	Fabriker.	Stolar.	Arbetare.	Tillverkningsvärde. Rdr Rmt.
Klädes-fabriker	99	752	2,981	9,190,932	105	844	3,161	10,173,294
Hel- och Halfylleväfnadsfabriker	6	664	994	1,501,175	8	766	1,168	1,902,822
Bomulls- och Linneväfnads dito	27	2,438	1,677	4,560,845	25	2,469	1,842	5,525,842
Mekaniska Bomulls-spinnerier	20	—	4,021	12,181,947	20	—	4,074	13,345,157
Segel- och Tältduksfabriker	4	76	651	526,197	6	86	658	507,790
Siden-fabriker	5	238	422	930,248	5	244	463	936,299
Band- dito	11	86	99	93,733	10	78	95	103,078
Strump-dito	16	335	865	611,421	15	383	972	631,143
Kattuns-tryckerier	13	—	95	154,198	12	—	61	90,731
Färgerier	464	—	1,723	1,587,171	479	—	1,753	1,629,483
Sockerraffineringsverken	12	—	1,219	11,924,681	11	—	1,263	12,576,786
Tobaks- och Saus-fabriker	103	—	1,883	4,570,143	101	—	2,059	5,023,855
Läder-fabriker	598	—	2,064	4,244,785	626	—	2,093	4,110,085
Glasbruk	21	—	1,156	1,515,016	22	—	1,167	1,554,383
Pappersbruk	87	—	1,763	3,066,145	87	—	1,878	3,081,812
Oljeslagerier	43	—	183	1,076,009	45	—	197	1,280,414
Porcellainesbruk	2	—	452	885,074	2	—	455	834,541
Såpsjuderier	11	—	89	671,771	10	—	69	671,549
Stearinljus-fabriker	3	—	89	520,300	3	—	86	497,650
Mekaniske verkstäder	71	—	2,913	3,580,355	74	—	3,161	3,824,723
Porterbryggerier	2	—	170	579,590	2	—	165	470,998
Stenkärles- och Kakelugns-fabriker	63	—	538	341,906	63	—	580	379,971
Talgljus-fabriker	14	—	107	383,151	17	—	110	447,396
Repslagerier	22	—	185	221,116	22	—	166	251,225
Ur-fabriker	132	—	306	75,491	136	—	321	78,537
Kort- dito	7	—	52	88,328	7	—	53	94,497
Tapetmålerier och Tapet-fabriker	17	—	216	175,075	20	—	234	237,474
Kemiska tillverkningar af Färger och Syror	16	—	62	235,659	15	—	112	254,030
Fullfärdiga Åkdons-fabriker	19	—	196	238,041	24	—	209	222,150
Tändsticks-fabriker	14	—	1,167	455,510	15	—	1,076	479,250
Mekaniska Ull- och Lingarns-spinnerier	8	—	129	224,720	10	—	151	281,640
Kemiskt tekniska fabriker	13	—	84	108,570	13	—	82	90,390
Kork-fabriker	13	—	151	152,416	11	—	122	148,731
Cikorie- dito	6	—	99	104,077	7	—	118	127,976
Diverse smärre fabriker	547	17	1,956	1,212,224	576	15	2,197	1,615,285
Summa	2,509	4,606	30,757	67,988,020	2,604	4,885	32,371	73,480,987
Härförutan Motala mekaniska verkstad	—	—	—	1,121,200	—	—	—	1,125,870

Vid nedanskrifna Fabriker hafva under loppet af åren 1860 och 1861 blifvit tillverkade:

		År 1860.	År 1861.
Klädes-fabriker.			
Fint kläde.....	fot	6,246	74,063
Medelfint dito.....	»	54,787	841,022
Groft dito.....	»	1,774,285	1,008,423
Diverse väfnader.....	»	940,497	955,040
Dito dito.....	stycken	5,879	11,701
Hel- och Halfylleväfnadsfabriker.			
Hel- och halfylletyg.....	fot	3,038,630	3,516,198
Dukar och Shawlar.....	stycken	51,001	57,341
Diverse väfnader.....	fot	72,257	78,548
Etoffs-fabriker.			
Flanell, hel- och halfylle.....	fot	29,438	27,146
Flaggduk.....	»	57,566	50,720
Bomulls- och Linneväfnadsfabriker.			
Bomullslärf, Cambric, Shirting, Callico och andra Bomullstyger.....	fot	24,705,931	33,467,956
Dukar.....	stycken	13,900	32,326
Diverse Bomulls- och Linne-väfnader.....	fot	7,746,139	5,424,399
Dito dito dito.....	stycken	729	180
Mekaniska Bomulls-spinnerier.			
Bomullsgarn.....	skålpund	14,711,345	14,801,024
Segel- och Tältduksfabriker.			
Segel- och Tältduk.....	fot	1,362,776	1,305,440
Buldan, Pressenningsduk m. m.....	»	138,076	162,866
Siden-fabriker.			
Taft.....	fot	16,864	14,682
Satin.....	»	17,730	13,196
Flor.....	»	4,450	2,380
Dukar.....	stycken	151,479	158,783
Diverse väfnader.....	fot	181,486	197,154
Dito dito.....	stycken	1,817	1,795
Band-fabriker.			
Sidenband.....	stycken	17,117	19,409
Dito.....	fot	21,292	19,438

		År 1860.	År 1861.
Bomullsband	stycken	60,059	68,158
Dito	fot	12,000	12,000
Ylleband	»	24,000	24,000
Diverse band	stycken	136	—
Snören	»	90	177
Strump-fabriker.			
Strumpor, Ylle-	par	37,546	38,532
Bomulls-	»	120,330	125,721
dels Ylle-, dels Bomulls-	»	66,135	56,131
Kalsonger, Ylle-	»	460	472
Bomulls-	»	16,052	22,348
dels Ylle-, dels Bomulls-	»	21,292	14,921
Tröjor, Ylle-	stycken	2,022	2,349
Bomulls-	»	13,222	37,670
dels Ylle-, dels Bomulls-	»	55,266	38,107
Diverse väfnader	par	68,057	63,610
Dito dito	stycken	144,966	179,608
Kattunstryckerier.			
Kattun och Möbelyg	fot	1,500	—
Shawlar och Dukar	stycken	71,760	25,560
Diverse tryckta tyger	fot	1,488,340	678,234
Sockerbruk.			
Kanarie- och Raffinad-socker	skålpund	11,743,665	10,701,617
Melis-socker	»	3,913,535	4,018,840
Lump- och Puder-socker m. m.	»	4,463,686	5,473,015
Kandi-socker	»	215,021	199,363
Kak-socker	»	4,982,090	6,484,923
Sirup	»	6,173,523	6,870,077
Tobaks-fabriker.			
Kardus-tobak	skålpund	1,143,777	1,157,478
Cigarrer	»	487,967	574,360
Rull- och Press-tobak m. m.	»	985,350	1,110,442
Snus	»	4,008,315	4,283,656
Läder-fabriker.			
Sulläder	skålpund	2,103,588	2,419,961
Smorläder	»	1,040,358	981,029
Skinn	stycken	379,168	406,100
Dito	skålpund	2,135	—

		År 1860.	År 1861.
Glasbruk.			
Taffel- och Fönster-glas.....	kistor	9,816	11,264
Diverse glaskärl.....	R:dr	820,526	798,322
Pappersbruk.			
Regal-, Imperial- och Medianpapper.....	ris	321	333
Dito dito	skålpund	—	900
Post-papper	ris	4,507	2,625
Dito	skålpund	125,400	171,400
Skrif- och Koncept-papper	ris	60,790	54,239
Dito dito	skålpund	543,900	543,500
Tryck-papper	ris	43,191	33,833
Dito	skålpund	1,133,800	1,235,900
Kardus-papper.....	ris	24,874	35,502
Dito	skålpund	1,859,200	1,962,700
Makulatur- och Grå-papper	ris	64,287	65,696
Dito dito	skålpund	61,700	9,700
Sockerpapper	ris	729	1,244
Dito	skålpund	114,800	133,100
Diverse sorter papper.....	ris	41,163	36,105
Dito dito	skålpund	1,808,400	1,678,000
Dito dito	stycken	7,684,916	7,484,945
Dito dito	rullar	41,327	8,612
Dito dito	bundtar	852	1,821
Oljeslagerier.			
Lin- och Rof-olja.....	kannor	458,089	530,093
Oljekakor.....	centner	48,924	57,961
Linfrömjöl	»	—	260
Såpsjuderier.			
Såpa.....	skålpund	3,834,300	3,903,120
Stearinljus-fabriker.			
Stearinljus.....	skålpund	677,000	567,000

Litt. B.

Förteckning

å de Patenter, som blifvit af Commerce-Collegium utfärdade år 1861, nämligen för:

- DELANNOY, J:or, A. F. R., Ingeniör, den 8 Januari, under 8 år, å beskrifna sätt att, med begagnande af särskildt beskaffade apparater, verkställa smörjning å alla slags axlar.
- GIFFARD, H. J., Mekanikus i Paris, den 9 Januari, under 8 år, å angifne förbättringar i matare-anstalter för ångpannor och andra kokkärl, äfvensom å dessa förbättringars användande, på uppgifvet sätt, å apparater för att i allmänhet uppförda eller framdrifva vätskor.
- LIEDBECK, N. F., den 14 Januari, under 8 år, å tillverkning af ett slags instrument att begagnas vid beräkning af ytor.
- LAGERSTEDT, P. G., Bruksförvaltare, den 14 Januari, under 8 år, å angifna sätt att använda gaser från stångjernshärd för tillvärmning af smältstycken.
- BARRÉ, L. P., Ingeniör i Paris, den 21 Januari, under 8 år, å vissa förbättringar i konstruktionen af drifvoter uti ångmaskiner.
- RISCH, W., från Berlin, den 23 Januari, under 7 år, å en maskin för anbringande af appretyr å släta bomulls- och linnetyger.
- NÆSMAN, E. A., Fabriksidkare, den 26 Januari, under 8 år, å ett slags mekaniska genombrytnings-verktyg för tillverkning af lås.
- STIERNSVÄRD, G. M., Major, m. m. den 31 Januari, under 8 år, å ett slags transporterings- och förvarings-kärl.
- WIGER, C. R., Sjökapten, den 2 Februari, under 10 år, å en konstruktion af roterande ångmaskiner.
- WAY, J., den 4 Februari, under 8 år, å kanoner och handgevär för kammarladdning af angifven konstruktion.
- OLZON, A., Byggmästare, och JONSSON, E., Såg- och Qvarnegare, den 6 Februari, under 8 år, å en Takspånshyvelmaskin af särskild beskaffenhet.
- NEESEN, B., i Cleve uti Konungariket Preussen, den 14 Februari, under 8 år, å ett slags smörjbössa för jernvägsvagnar.
- CAVALLIN, C., Häradsskrifvare, m. m., den 23 Februari, under 10 år, å vissa förändringar i konstruktionen af de för Civil-Ingenjören, f. d. Kaptenen J. Ericsson, den 19 Februari 1859 patenterade varmluftsmaskiner.
- BERGH, C. G. A., Messingsarbetare, den 6 Mars, under 3 år, å tillverkning af ett slags snusdosor af messing.
- ROSQVIST, A., Verkmästare, den 6 Mars, under 6 år, å angifven förändring i konstruktionen af kökspisar utaf jern.
- DE BARY, J., Maskinfabrikant i Offenbach am Mayn, den 6 Mars, under 10 år, å särskildt beskaffade maskiner för tillverkning af cigarrer.
- KNORRING, VON, J. W., Friherre, Under-Löjtnant, den 13 Mars, under 10 år, å roterande ångmaskiner af angifven konstruktion.
- ZOUBTCHANINOFF, S., i Paris, den 16 Mars, under 6 år, å beskrifna slag af kitt till öfverdragning af fartyg, byggnader, tak, m. m.
- NICOLAI, H., Snickaremästare, den 16 Mars, under 7 år, å ett slags luft- och vattentäta fönster.
- LINDVALL, C. A., Ingeniör-Mekanikus, den 20 Mars, under 8 år, å ångöfverhettningssapparater af angifven konstruktion.

- WILSON, E. B., den 25 Mars, under 10 år, å vissa förbättringar i tillverkningen af jernvägshjul och andra varor af gjutstål eller smidbart gjutjern.
- BAUHOEFER, L., Fabriksidkare i Philadelphia, den 25 Mars, under 8 år, å en inrättning för lifräddning ur sjönöd.
- IMME, J., Handlande i Berlin, den 6 April, under 7 år, å en s. k. Helsofrottör.
- ANTHON, E. F., teknisk Chemist i Prag, den 13 April, under 7 år, å angifven förbättring i sättet att af potates tillverka socker.
- JENSEN, C. A., och FRISK, R., den 23 April, under 8 år, å en konstruktion af matarrörelse för sågverk.
- SUNDSTRÖM, J. J., Afvittrings-Landtmätare i Norrbottens län, den 24 April, under 8 år, å en machin för tyngdkraftens roterande omkring en axel.
- NYGREN, C., Bruksegare, den 10 Maj, under 6 år, å ett sätt att med glas fanera träd.
- ÖSTLUND, C., Verkmästare, den 10 Maj, under 10 år, å en machin för tillverkning af spik, nitnaglar och bultar.
- KLEMMING, C., den 18 Maj, under 6 år, å nattstolsbäcken af angifven konstruktion.
- LUNDGREN, J. P., Landtbrukare, den 18 Maj, under 5 år, å ett sätt att tillverka polér-pulver.
- KROUTHÉN, A. L., Handelsbokhållare, och KROUTHÉN, C. V., Snickare, den 24 Maj, under 10 år, å roterande ångmachiner af angifven konstruktion.
- DAEHNE, F. W., Ingeniör, den 28 Maj, under 10 år, å vissa förbättringar i sättet att från malmer utdraga koppar.
- STOOPENDAAL, W. H., Fabriksidkare, den 29 Maj, under 7 år, å beskrifna sätt att tillverka rullgardiner.
- WARNER, A., Grosshandlande i London, den 29 Maj, under 10 år, å vissa förbättringar i tillverkning af jern, stål, koppar, bly, tenn, zink och deras legeringar, äfvensom i tillverkning af cokes.
- MYHRVOLD, A. J., Mekanikus, den 31 Maj, under 7 år, å en angifven förenkling i kammarladdnings-mekanismen å kanoner.
- BERGENDAL, F., Disponent för Garpenbergs-verken, den 31 Maj, under 10 år, å ett slags kokspisar.
- BÖCKERT, L. P., Bryggare, den 7 Juni, under 8 år, å ett sätt att tillverka maltdrycker.
- WESCHE, H., Skiffertaktäckare, den 7 Juni, under 7 år, å vissa sätt att, med begagnande af särskildt beskaffad apparat, galvanisera jern och andra metaller.
- MAJERAN, J. M., Tekniker, den 10 Juni, under 6 år, å angifna sätt att af furu- eller tallbarr bereda s. k. skogsull äfvensom härvid uppkommande biprodukter.
- SWEDERUS, G., den 29 Juni, under 7 år, å beskrifna sätt att uttaga koppar ur dess malmer.
- ZANDAL, B., Skollärare, den 1 Juli, under 10 år, å tillverkning af gevär utaf särskild beskaffenhet.
- JONES, H. O., och LUNDBORG, C. G., från Norra Amerikas Förenta Stater, den 1 Juli, under 10 år, å ett sätt att, med begagnande af jernretorter, utaf stenkol eller andra jordbeckhaltiga ämnen tillverka fotogenolja och andra oljor, äfvensom paraffin.
- THIRY, P., från Paris, den 5 Juli, under 5 år, å en s. k. rörlig hästskoning.
- SEMPER, E., Civil-Ingeniör och Machinfabrikant i Görlitz, den 6 Juli, under 10 år, å vissa machiner för torkning af ull och bomull, m. m., för torkning och rengöring af ruggkardor samt för torkning och anslagning eller ramning af kläde och andra ylletyger.
- VAUTIER, A. C., Egendomsegare i Frankrike, den 18 Juli, under 10 år, å beskrifna sätt att af alla slags örter eller örtdelar, träd och buskar erhålla silkes-, bomulls- och trådartade ämnen, tjenliga för spånad och väfnad samt för beredning af pappers- och pappmassa.
- WENNBERG, W. A., och ROSQVIST, A., Verkmästare, den 19 Juli, under 10 år, å en sjelfverkande slidmekanik för svarfning af yttre periferien å jernvägshjul äfvensom af andra krokliniga ytor.
- LENNING, V., Fabriksidkare i Norrköping, den 7 Augusti, under 8 år, å angifven konstruktion af vattenhjul.

- HIERTA, C. G., Kapten, den 14 Augusti, under 5 år, å tegelugnar af särskild konstruktion.
- ERICSSON, J., f. d. Bruks-Inspector, den 14 Augusti, under 8 år, å tillverkning af ett slags machiner för torkning af spanmål.
- BRANDELIUS, P. J., Garfverifabriksidkare, den 14 Augusti, under 6 år, å angifven förbättring i sättet att bereda ofvanläder.
- RUPPERT, VON, C., Central-Byggnads-Direktör vid Kejslerliga Österrikiska Statsjernbanekompaniet, den 14 Augusti, under 10 år, å angifven konstruktion af stråfvor eller stafvar för gallerbroar, äfvensom å samma konstruktions användande vid fartygs-byggnad.
- ROSQVIST, A., och WENBERG, W. A., Verkmästare, den 2 September, under 5 år, å en förbättring af strykjern.
- SMITH, E., Fabriksidkare i Hamburg, den 9 September, under 8 år, å gasmätare af särskild beskaffenhet.
- MUSHET, R., Engelsk Metallurg, den 9 September, under 10 år, å vissa sätt att åstadkomma legeringar af titan och jern.
- SIEMENS, H., Ingeniör i Dresden, den 9 September, under 10 år, å regenerativa gasugnar af särskild beskaffenhet.
- SANDBERG, C. M., Kopparslagaremästare, den 9 September, under 8 år, å angifna förbättringar i konstruktionen af bränvinsbränningsapparater.
- KANTZOW, F. W., den 9 September, under 7 år, å beskrifvet sätt att tillverka jernplåtar äfvensom andra jernarbeten.
- HEEGAARD, A., Handlande i Köpenhamn, den 25 September, under 5 år, å ett slags vattenupphemtare.
- SWEDERUS, G., den 26 September, under 10 år, å beskrifna sätt att uttaga koppar ur kopparmalmer.
- JUNGQVIST, M., Färgeriidkare, den 26 September, under 7 år, å vissa sätt att, med begagnande af särskildt beskaffad apparat, med kallkyp färga bomulls- och linnegarn äfvensom lös bomull.
- LJUNGBERG, J. A., Kopparslagaremästare, den 26 September, under 8 år, å vissa förbättringar i konstruktionen af bränneriredskap.
- GÖRANSSON, G. F., Grosshandlande i Gefle, vice Consul, den 26 September, under 10 år, å beskrifna sätt att tillverka hjulband för lokomotiver, jernvägsagnar och andra fordon.
- HOLMGREN, J., Civil-Ingeniör, den 28 September, under 10 år, å ett slags torkningsapparat för tröskad säd.
- MARINO, J., den 28 September, under 8 år, å vissa förbättringar i anstalter till snygghetens befrämjande.
- GUSSANDER, P. U., Major, den 28 September, under 6 år, å angifne förbättringar å de mjölkkeär, hvarå han under den 10 September 1853 erhållit patent.
- BERG, C. J., Handlande, och TINGBERG, C. G., Snickaremästare, den 28 September, under 8 år, å tillverkning af värmeapparater utaf särskild beskaffenhet.
- HAGLUND, P., Verkmästare, den 28 September, under 8 år, å tillverkning af ett slags qvarnstenar utaf jernplåt, med dertill erforderliga stolar af jern eller trä.
- KJELLBERG, P. C., den 28 September, under 8 år, å tillverkning af ett slags vagnar med rörlig jernbana.
- HOLMGREN, J., Civil-Ingeniör, den 17 Oktober, under 8 år, å smörtjernor af särskild beskaffenhet.
- SANDBERG, N. F., Civil-Ingeniör, och BERGSTRÖM, J. W., Fabriksidkare, den 21 Oktober, under 10 år, såväl å beskrifna sätt att ur alunskiffer eller skifferartad lignit utdraga lysgas, äfvensom att rena densamma, för att göra den till belysning användbar, som ock å de för dessa operationssätt erforderlige, likaledes beskrifue apparater.
- ENGLISH & HANSSON, Civil-Ingeniörer i Köpenhamn, den 4 November, under 8 år, å vattenpumpar af särskild beskaffenhet.
- PÜTSCH, A., Civil-Ingeniör från Berlin, den 4 November, under 10 år, å särskildt konstruerade gasbrännugnar för finare och gröfre stengods.

- WITTENSTRÖM, C., Bergs-Ingeniör, och ROSBORG, A. F., Civil-Ingeniör, den 13 November, under 10 år, å särskildt konstruerade generatorer för eldning med stenkol och torf.
- WILSON, J., från Manningham i England, den 13 November, under 10 år, å särskildt beskaffade apparater för sågning af timmer och annat trävirke.
- MALMSJÖ, F. O., Snickaremästare, den 13 November, under 5 år, å sopmachiner af angifven beskaffenhet.
- HOGNER, G., Kommissions-Landtmätare, samt HAMBERG, O. P., Mekanikus, den 13 November, under 5 år, å betsmän af angifven konstruktion.
- BESSEMER, H., Ingeniör i London, den 19 November, under 10 år, å vissa förbättringar i de machinerier eller apparater, som användas vid tillverkning af smidbart jern och stål.
- BESSEMER, H., Ingeniör i London, den 19 November, under 10 år, å angifne förbättringar i tillverkningen af smidbart jern och stål, samt i de för sådan tillverkning använde machinerier eller apparater.
- LANGEN, E., Ingeniör från Cöln, den 23 November, under 10 år, å vissa förbättringar af rökförtärande härdar.
- SANTESSON, G., Bruksegare, den 3 December, under 10 år, å ett sätt att i en fördjupad ugnshärd utan deglar med gas smälta glas.
- WRIGLEY, F., Ingeniör från Manchester, den 3 December, under 10 år, å angifne förbättringar i konstruktionen och tillverkningen samt i sättet för fästande af pantsar för fartygs och befästningars skyddande för projektiler.
- DAHLBERG, C. U., Magasinsförvaltare, den 5 December, under 4 år, å beskrifna sätt att af torf och stenkol tillverka färgämnen.
- MORÉN, J. A., Mekanikus, den 5 December, under 8 år, å särskildt beskaffade väderqvarnsvingar med regulator.
- STÄHLBERG, L. F., Fabriksidkare, den 10 December, under 10 år, å särskildt konstruerade machiner för tillverkning af knifblad.
- KJELLBERG, P. C., den 11 December, under 8 år, å särskildt konstruerade jernbanor och dertill hörande fordon.
- LINDSKOG, S., Byggnadskonduktör, och FRYCKHOLM, P. B., Bleckslagaremästare, den 11 December, under 5 år, å angifven konstruktion af afträden.
- OTT, J. U., Machinist från Zürich, den 16 December, under 7 år, å snäll-linierings-machiner af särskild konstruktion.
- OTT, J. U., Machinist från Zürich, den 16 December, under 5 år, å särskildt beskaffade pennor för liniering af papper.
- COOKE, J., från Manchester, den 18 December, under 10 år, å vissa förbättringar i svedningen och den slutliga behandlingen eller appreteringen af väfnader, garn, filt och andra dylika ämnen, äfvensom i det machineri eller den apparat, som för sådan behandling användes.
- ARNBERG, T., Bruksegare, och RENNERFELT, T., Civil-Ingeniör, den 18 December, under 7 år, å särskildt beskaffade löshylsor å gasbrännare.
- ENGDAHL, C. L. T., Kanslist vid Öfver-Ståthållare-Embetet, den 18 December, under 7 år, å vissa medel till förbättrandet af sättet för meddelande af undervisning i skrifkonsten.
- GUSTAFSSON, C., den 20 December, under 12 år, å vissa machindelar och deras sammansättning till hel machin, äfvensom å denna machins användande på uppgifvet sätt för tillverkning af valsad spik.
- THORELL, J., Jernspisfabrikant, den 20 December, under 7 år, å angifne förbättringar i konstruktionen af jernspisar och kaminer med dertill hörande plåtrör.
- SANDBERG, C. M., Kopparslagaremästare, den 23 December, under 8 år, å vissa förbättringar i konstruktionen af bränvinsbränningsapparater.

- FRIEDMANN, A., Civil-Ingeniör, och ERLANGER, DE, E., Bankir, den 24 December, under 10 år, å ett slags värmningsinrättning att anbringas å ånghärdar samt metallurgiska, lerkärls- och andra ugnar.
- SCHELLENBERG, C. F., Machinfabrikant i Chemnitz, den 24 December, under 8 år, å Uppvecklingsapparater af särskild konstruktion.
- SCHELLENBERG, C. F., Machinfabrikant i Chemnitz, den 24 December, under 8 år, å en kam-kardmachin af angifven konstruktion.
- WINSTRUP, P. J., Mekanikus, den 24 December, under 10 år, å angifven förbättring i konstruktionen af refflade kanoner.
- ARNOLD, G. B., från New-York, den 28 December, under 8 år, å en s. k. »ruffle»-mekanism.
-

Litt. C.

Sammandrag af de till Commerce-Collegium inkomne Förteckningar öfver Handtverkare med deras Gesäller, Lärlingar och andre Arbetare år 1861.

	Män.	Qvinnor.	Gesäller.	Lärlingar.	Andre Arbetare.
I Städerne:					
Alingsås.....	50	2	37	42	18
Arboga.....	55	—	41	45	1
Askersund.....	35	—	25	15	4
Borås.....	49	7	36	24	7
Calmar.....	94	1	73	144	1
Carlshamn.....	90	6	77	127	11
Carlskrona.....	220	28	105	223	19
Carlstad.....	74	5	94	—	—
Christianstad.....	134	3	105	253	10
Christinehamn.....	31	3	37	53	—
Cimbrishamn.....	31	—	10	49	—
Ekesjö.....	55	10	30	52	—
Engelholm.....	88	5	54	49	6
Enköping.....	59	3	20	30	—
Eskilstuna.....	206	18	275	379	403
Fahlun.....	66	3	113	94	4
Falkenberg.....	35	7	24	20	2
Falköping.....	20	—	11	—	—
Gefle.....	132	7	115	131	22
Grenna.....	28	5	20	20	4
Götheborg.....	329	25	339	450	80
Halmstad.....	68	4	72	76	—
Hedemora.....	40	4	25	23	9
Helsingborg.....	108	7	89	161	1
Hernösand.....	58	3	62	39	1
Hjo.....	27	4	28	11	1
Hudiksvall.....	61	8	59	49	14
Jönköping.....	127	4	116	118	4
Kongelf.....	29	—	11	11	2
Kongsbacka.....	27	—	3	2	6
Köping.....	39	4	29	29	—
Laholm.....	41	3	16	8	—
Transport	2,506	179	2,151	2,727	630

	Män.	Qvinnor.	Gesäller.	Lärlingar.	Andre Arbetare.
Transport	2,506	179	2,151	2,727	630
Landskrona	102	4	61	101	—
Lidköping	108	10	80	103	77
Lindesberg	20	—	6	—	—
Linköping	129	30	132	145	33
Luleå	48	2	13	14	—
Lund	158	12	143	144	19
Malmö	267	17	205	323	31
Mariefred	24	3	23	29	—
Mariestad	54	6	42	35	7
Marstrand	12	1	1	4	4
Nora	35	1	23	12	1
Norrköping	215	12	365	382	137
Norrtegelge	38	1	16	25	3
Nyköping	75	9	69	87	15
Oscarshamn	32	1	28	35	—
Philipstad	31	2	20	21	—
Piteå	39	2	18	16	2
Sala	34	2	17	26	1
Sigtuna	14	1	7	1	—
Skånör	2	—	1	—	—
Skara	40	3	9	31	—
Skenninge	47	7	34	40	15
Sköfde	40	—	26	61	12
Stockholm	1,268	69	2,632	2,226	1,694
Strengnäs	33	1	13	37	1
Strömstad	28	—	25	9	7
Sundsvall	102	11	86	52	138
Säther	11	3	6	7	—
Söderhamn	66	5	64	63	3
Söderköping	32	2	46	44	6
Södertelge	27	—	29	15	2
Sölvesborg	45	1	17	24	6
Thorshälla	16	—	11	20	—
Trosa	18	1	12	5	—
Uddevalla	68	5	81	92	9
Ulricehamn	24	1	11	11	4
Umeå	40	—	24	21	—
Upsala	156	17	168	220	73
Wadstena	53	4	60	61	10
Transport	6,057	425	6,775	7,269	2,940

	Män.	Qvinnor.	Gesäller.	Lärlingar.	Andre Arbetare.
Transport	6,057	425	6,775	7,269	2,940
Warberg	50	2	36	33	11
Waxholm	25	—	19	—	13
Wenersborg	62	4	59	73	14
Westervik	71	8	70	72	23
Westerås	63	10	84	104	2
Wexiö	73	9	57	90	9
Wimmerby	30	4	16	21	11
Wisby	96	10	42	68	—
Ystad	102	3	64	104	—
Åmål	42	1	24	34	2
Örebro	117	6	114	94	2
Öregrund	6	1	1	3	1
Östhammar	21	4	13	8	5
Östersund	46	1	16	30	4
Summa	6,861	488	7,390	8,003	3,037
I Städer, som lyda under landsrätt:					
Borgholm	18	—	8	9	—
Haparanda	18	—	2	4	—
Skellefteå	24	—	6	9	—
Summa	60	—	16	22	—
I Köpingar:					
Arvika	56	7	23	21	1
Båstad	26	2	14	17	1
Figeholm	5	—	1	—	—
Gamleby	1	—	—	—	—
Ljungby	16	—	2	5	—
Malmköping	21	1	10	14	1
Motala	78	7	26	19	6
Mönsterås	10	—	2	11	—
Mörbylånga	1	—	—	—	—
Pataholm	2	—	—	—	—
Ronneby	29	1	—	—	—
Trelleborg	79	1	10	50	5
Waldemarsvik	6	—	4	4	2
Örnsköldsvik	25	—	7	—	2
Summa	355	19	99	141	18

	Handverkare.					Gerningsmän.	
	Män.	Qvinnor.	Antagne Arbetare.			Mästare.	Arbetare.
			Gesäller.	Lärlingar.	Andre Arbetare.		
På Landet:							
Blekinge län	12	1	4	10	6	182	146
Calmar dito	28	2	15	28	4	696	333
Christianstads dito	944	2	116	184	70	1,482	815
Elfsborgs dito	18	—	11	5	—	731	23
Gefleborgs dito	22	—	10	4	5	791	194
Gottlands dito	—	—	—	—	—	344	86
Göteborgs dito	94	7	37	40	14	426	64
Hallands dito	128	—	36	68	20	300	41
Jemtlands dito	—	—	—	—	—	259	54
Jönköpings dito	61	2	7	16	18	319	192
Kopparbergs dito	19	—	7	7	—	210	59
Kronobergs dito	129	—	10	49	6	330	250
Malmöhus dito	383	4	181	213	176	1,908	805
Norrbottnens dito	53	—	—	6	—	2	—
Skaraborgs dito	36	1	24	32	9	889	495
Stockholms dito	32	—	27	9	21	888	147
Södermanlands dito	283	3	17	37	84	593	184
Upsala dito	2	—	—	—	—	554	170
Wermlands dito	157	—	8	31	20	589	134
Westerbottens dito	46	—	1	2	3	86	28
Wester-Norrlands dito	—	—	—	—	—	564	122
Westmanlands dito	3	—	—	—	2	661	224
Örebro dito	431	—	16	4	108	537	196
Östergöthlands dito	270	1	12	6	109	1,685	576
Summa	3,151	23	539	751	675	15,026	5,338

Litt. D.

Sammandrag af de till Commerce-Collegium inkomne Förteckningar öfver den Bevilling, hvartill Fabrikanter och Manufakturister samt Handtverkare i Städerna och Köpingarne blifvit taxerade år 1861.

I Städerna:	Fabrikanter och Manufakturister.		Handtverkare.			Fabrikanter och Manufakturister.		Handtverkare.	
	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.		R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.
Alingsås	33	25	431	25	Transport	19,936	75	29,563	—
Arboga	114	—	333	—	Laholm	42	—	189	—
Askersund	131	—	289	—	Landskrona.....	1,349	—	1,097	—
Borås	926	25	749	75	Lidköping	43	—	587	—
Calmar	481	50	1,089	—	Lindesberg	9	—	152	50
Carlshamn	617	—	954	—	Linköping	325	62	1,662	57
Carlskrona	307	—	2,208	25	Luleå	39	—	353	50
Carlstad	124	75	1,383	50	Lund	403	60	1,609	25
Christianstad	93	—	2,269	25	Malmö	2,217	—	3,055	50
Christinehamn	41	—	208	50	Mariefred	33	—	156	—
Cimbrishamn	101	—	162	50	Mariestad.....	80	—	536	—
Ekesjö	50	50	255	—	Marstrand	—	—	54	—
Engelholm	87	—	457	50	Nora.....	38	—	239	—
Enköping	42	50	324	—	Norrköping	11,084	25	3,264	75
Eskilstuna	311	—	1,612	—	Norrstelge	148	25	200	75
Fahlun	102	25	759	—	Nyköping	1,175	75	656	—
Falkenberg	59	—	152	—	Oscarshamn	53	—	202	—
Falköping	56	50	123	—	Philipstad	18	—	211	—
Gefle	3,355	—	1,821	50	Piteå	24	—	232	—
Grenna	67	—	148	—	Sala	198	50	254	25
Götheborg	10,538	—	8,502	75	Sigtuna	33	—	87	—
Halmstad	135	—	860	—	Skanör	—	—	8	50
Hedemora	27	—	258	—	Skara	10	50	183	—
Helsingborg	358	—	1,190	50	Skenninge	50	—	336	—
Hernösand	145	—	540	—	Sköfde	—	—	292	—
Hjo	134	—	190	50	Stockholm	12,101	25	58,481	99
Hudiksvall	131	—	464	—	Strengnäs.....	49	—	205	—
Jönköping	1,104	50	1,202	—	Strömstad	—	—	173	50
Kongelf	39	50	110	—	Sundsvall.....	67	50	1,022	75
Kongsbacka	67	—	222	—	Säther.....	42	50	54	—
Köping	157	25	293	25	Söderhamn.....	59	—	388	—
Transport	19,936	75	29,563	—	Transport	49,630	47	105,506	81

	Fabrikanter och Manufakturister.		Handverkare.			Fabrikanter och Manufakturister.		Handverkare.	
	R.dr	R.mt.	R.dr	R.mt.		R.dr	R.mt.	R.dr	R.mt.
Transport	49,630	47	105,506	81					
Söderköping	152	—	221	—					
Södertelge	160	50	192	50					
Sölvesborg	75	50	168	—					
Thorshälla	60	—	69	—					
Trosa	24	—	90	50					
Uddevalla	660	75	727	—					
Ulricēhamn	89	50	138	75					
Umeå	170	—	349	—					
Upsala	301	—	2,150	—					
Wadstena	10	50	374	50					
Warberg	115	50	368	50					
Waxholm	—	—	163	50					
Wenersborg	100	50	579	25					
Westervik	84	25	613	50					
Westerås	459	—	895	—					
Wexiö	302	25	478	20					
Wimmerby	12	—	169	—					
Wisby	286	—	1,280	—					
Ystad	491	—	693	25					
Åmål	117	—	255	50					
Örebro	739	50	1,228	50					
Öregrund	6	—	36	—					
Östhammar	24	—	191	—					
Östersund	173	50	378	50					
Summa	54,244	72	117,316	76					
					Under landsrätt lydande				
					Städer:				
					Borgholm	22	50	55	—
					Haparanda	51	50	75	45
					Skellefteå	—	—	96	50
					Summa	74	—	226	95
					Köpingar:				
					Arvika	16	50	179	75
					Bergqvara	3	—	—	—
					Båstad	40	—	105	50
					Christianopel	15	—	—	—
					Figeholm	10	—	9	—
					Gamleby	15	—	—	—
					Ljungby	4	50	16	50
					Malmköping	32	25	62	75
					Motala	51	—	304	—
					Mönsterås	57	75	32	50
					Mörbylånga	10	50	1	50
					Pataholm	32	—	5	—
					Ronneby	53	25	248	50
					Trelleborg	45	—	236	—
					Waldemarsvik	21	—	61	—
					Örnsköldsvik	48	—	65	—
					Summa	454	75	1,327	—

Litt. E.

Sammandrag af de till Commerce-Collegium inkomne Förteckningar öfver den Bevilling, hvartill Fabrikanter, Manufakturister, Handverkare och Gerningsmän på landet blifvit taxerade år 1861.

	Fabrikanter och Manufakturister.		Handverkare.		Gerningsmän.	
	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.
Blekinge län	388	75	36	—	259	75
Calmar d:o.....	563	61	52	25	734	95
Christianstads d:o	574	—	1,758	95	2,289	75
Elfsborgs d:o	4,816	02	80	—	1,035	55
Gefleborgs d:o.....	364	65	70	75	997	22
Gottlands d:o.....	85	80	—	—	522	55
Götheborgs och Bohus d:o.....	7,942	91	838	25	607	—
Hallands d:o	71	68	160	55	365	40
Jemtlands d:o.....	93	—	—	—	478	75
Jönköpings d:o	807	50	260	50	459	90
Kopparbergs d:o	395	44	40	75	363	—
Kronobergs d:o	492	60	183	50	349	25
Malmöhus d:o.....	784	—	1,393	—	2,579	—
Norrbottens d:o.....	65	75	92	25	2	50
Skaraborgs d:o	638	92	117	50	997	75
Stockholms d:o	823	70	59	25	1,006	65
Södermanlands d:o.....	626	61	398	50	705	40
Upsala d:o.....	34	—	1	25	402	85
Wermlands d:o.....	427	06	261	10	565	25
Westerbottens d:o	95	50	93	85	151	—
Wester-Norrlands d:o.....	247	54	—	—	708	25
Westmanlands d:o.....	84	—	6	75	726	60
Örebro d:o.....	130	79	742	90	743	95
Östergöthlands d:o.....	2,326	11	293	62	1,858	10
Summa	22,879	94	6,941	47	18,910	37

Litt. G.

Sammandrag af de till Commerce-Collegium inkomne oppgifter för år 1861 å sådane personer, som, enligt 12 och 26 §§ af Kongl. Fabriks- och Handtverks-Ordningen, såsom försörjningsmedel med egna händer till afsalu åstadkomma handtverksarbeten på Landet.

	Män.	Qvinnor.	Summa.
Blekinge län	226	—	226
Calmar dito	—	—	—
Christianstads dito	—	—	—
Elfsborgs dito	—	—	—
Gefleborgs dito	39	—	39
Gottlands dito	—	—	—
Göteborgs och Bohus dito	—	—	—
Hallands dito	—	—	—
Jemtlands dito	9	—	9
Jönköpings dito	239	—	239
Kopparbergs dito	—	—	—
Kronobergs dito	9	—	9
Malmöhus dito	—	—	—
Norrbottnens dito	—	—	—
Skaraborgs dito	—	—	—
Stockholms dito	93	—	93
Södermanlands dito	—	—	—
Upsala dito	—	—	—
Wermlands dito	—	—	—
Westerbottnens dito	—	—	—
Wester-Norrlands dito	—	—	—
Westmanlands dito	134	—	134
Örebro dito	—	—	—
Östergöthlands dito	100	2	102
Summa	849	2	851

STOCKHOLM, 1862.

P. A. NORSTEDT & SÖNER,
Kongl. Boktryckare.